

ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Κατηγορίες φορέων κοινωνικοποίησης

Πρωτογενείς

- Η αλληλεπίδραση των μελών χαρακτηρίζεται από στενές διαπροσωπικές και συναισθηματικές σχέσεις
- Οικογένεια, παρέα συνομήλικων

Δευτερογενείς

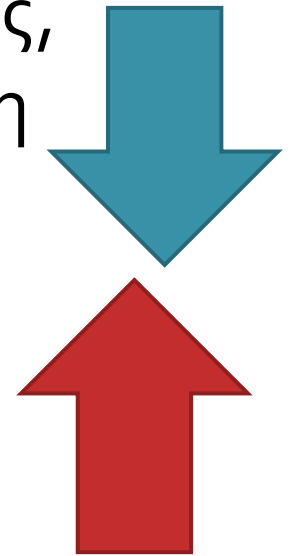
- Οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων ρυθμίζονται με συγκεκριμένες προδιαγραφές και είναι περισσότερο τυπικές
- Σχολείο, εργασία, κράτος, Εκκλησία

Ποιοι φορείς είναι πιο επιδραστικοί;

- Πρωτογενείς και δευτερογενείς φορείς συνυπάρχουν **σε όλη τη διάρκεια της ζωής μας** και ασκούν επιρροή
- **Στην παιδική ηλικία:** πιο επιδραστικοί οι πρωτογενείς (ιδίως η οικογένεια)
- **Στα μετέπειτα στάδια:** οι δευτερογενείς ασκούν σημαντική επίδραση

Ποιοι φορείς είναι πιο επιδραστικοί;

- Η επίδραση αλλάζει και με το πέρασμα του χρόνου και την αλλαγή των κοινωνιών
- 20ός αιώνας:
- Μειώνεται η επίδραση π.χ. της οικογένειας, που παλαιότερα είχε αποκλειστική ευθύνη για την κοινωνικοποίηση
- Μέρος των λειτουργιών που είχαν οι φορείς αυτοί έχει «εκχωρηθεί» σε άλλους φορείς (π.χ. εκπαίδευση)

Σύγκρουση προτύπων

- Στη σύγχρονη εποχή είναι συχνότερο φαινόμενο η σύγκρουση προτύπων που προβάλλονται από παλαιούς και νεοσύστατους φορείς κοινωνικοποίησης
- Π.χ. πρότυπα οικογένειας-θρησκείας vs πρότυπα ΜΜΕ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ

Οικογένεια

- Πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης
- Διαμορφώνει, από τη στιγμή της γέννησης του παιδιού
 - Κανόνες
 - Συνήθειες
 - Αξίες
 - Αντιλήψεις
- Καθοριστικός παράγοντας:
 - ❖ Για την επιβίωση του ατόμου
 - ❖ Για τη συναισθηματική ανάπτυξη στην παιδική ηλικία

Οικογένεια

- Σε κάθε κοινωνία, υπάρχουν στοιχεία της οικογένειας που οδηγούν σε διαφορετικούς τύπους συμπεριφοράς
[όροι συγγένειας, δομή, μέγεθος]
- Παραμένει σήμερα βασικός φορέας κοινωνικοποίησης – **καταφύγιο αλληλεγγύης**
- Παρόλες τις **διαφοροποιήσεις** που έχουν επέλθει στον θεσμό [χαλαρότερη σύνδεση των μελών απ' ό,τι παλαιότερα]
[ελεύθερη συμβίωση, διαζύγια, αυτονόμηση]

1983

2013

Οικογένειες άλλοτε και τώρα

Οικογένειες άλλοτε και τώρα

Επικοινωνία μεταξύ των μελών

- Έρευνα του ΕΚΚΕ (Εθνικό κέντρο Κοινωνικών Ερευνών)
- Οι νέοι έχουν την τάση να επικοινωνούν ουσιαστικά με τους γονείς τους
 - *Επιδιώκουν να συζητούν*
 - *Κορίτσια > Αγόρια*
 - *Θέματα: σπουδές, σχολείο, οικονομικά, επαγγελματικά, εργασία. (Ιδίως τα κορίτσια) και γι αισθηματικά, σχέσεις. Σοβαρά ή όχι. Επικαιρότητα, προβληματισμός*
- Οι νέοι έχουν ανάγκη επικοινωνίας – οι γονείς πρέπει να ανταποκρίνονται.

MOM and DAD,
WE NEED to TALK

Δεν φοβόμαστε να κουβεντιάσουμε!

ΠΑΡΕΑ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ

Παρέα συνομηλίκων

- Η παρέα διαμορφώνει:

Τρόπο επικοινωνίας	σκέψη	Πρότυπα συμπεριφοράς παιδιών
--------------------	-------	------------------------------

- **Αποδέχομαι τους κανόνες της ομάδας** (ντύσιμο, γλώσσα, προτιμήσεις) = αισθάνομαι ότι ανήκω στην ομάδα
- Η συχνότητα της επαφής με την παρέα καθορίζει και την αποτελεσματικότητα της επιρροής της
- Η επιρροή κρίσιμη μέχρι την ενηλικίωση.

Παρέα συνομηλίκων

Θετικές επιρροές

- Ανεξαρτητοποίηση από την οικογένεια
- Αυτοπεποίθηση
- Κοινωνικές δεξιότητες (επικοινωνία, συνεργασία, ομαδικότητα)

Αρνητικές επιρροές

- Ενδεχόμενα αρνητικά πρότυπα συμπεριφοράς
- Ουσίες, επικίνδυνες συμπεριφορές) προσπαθώντας να αντιδράσουν στην οικογένεια, να προβάλουν κακώς εννοούμενη ανεξαρτησία

Ταξινομικές κατηγορίες

- Συχνά αποδίδουμε τη διαδικασία **ωρίμανσης** του ατόμου με έννοιες που συνιστούν ταξινομικές κατηγορίες

ΠΑΙΔΙ
ΕΦΗΒΟΣ
ΕΝΗΛΙΚΟΣ

- Οι κατηγορίες αυτές είναι εργαλεία των κοινωνικών επιστημόνων, αλλά είναι διακριτές και αναγνωρίσιμες και μέσα στις ίδιες τις ομάδες

Ταξινομικές κατηγορίες

□ Επομένως, μιλάμε για:

▣ ΠΑΡΕΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

▣ ΠΑΡΕΑ ΕΦΗΒΩΝ

▣ ΠΑΡΕΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

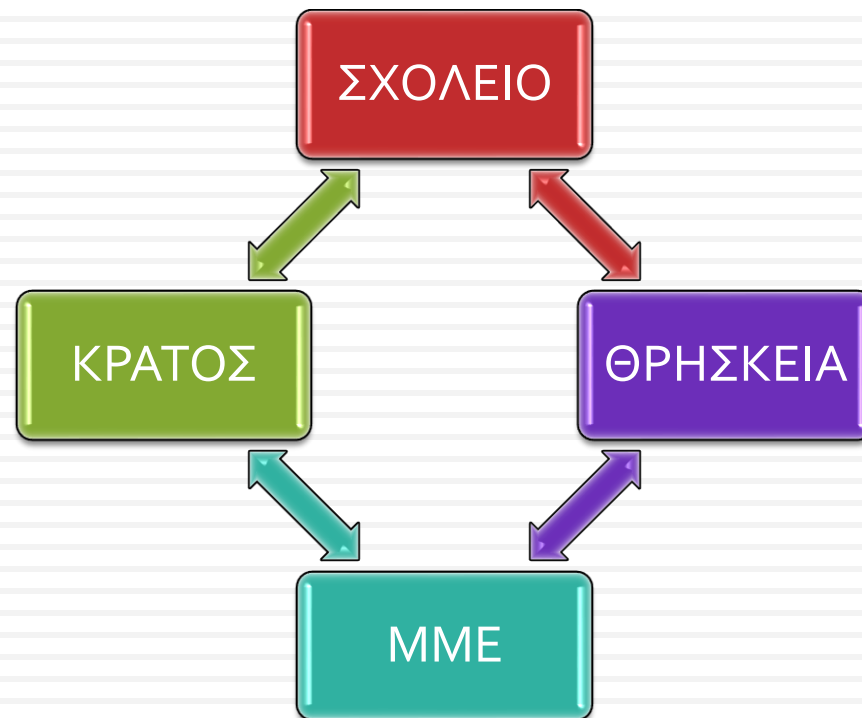
□ Κριτήριο που τις διαφοροποιεί είναι η
εμπειρία της
κοινωνικοποίησης

Οι παρέες μας είναι οι επιλογές μας

- Οι παρέες και οι σύλλογοι που συμμετέχουμε μπορεί να είναι άτυπες ή τυπικές ομάδες (αυτό έχει μικρή σημασία)
- Προσδιορίζουν τις επιλογές μας
[Ανήκω σε αυτή την παρέα, όχι στην άλλη]
Εκφράζουν το αίσθημα του ανήκειν στην Α ομάδα και όχι στη Β (επιλέγω Α, ταυτόχρονα όχι Β, Γ)
- Σκιαγραφούν κομμάτι του κοινωνικού μας εαυτού – ταυτότητας (είμαι ροκάς, μεταλάς, γαύρος)

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΙΣ ΦΟΡΕΙΣ

ΣΧΟΛΕΙΟ

Εκπαιδευτικό σύστημα

Μεταβιβάζει
στη νέα γενιά
τις κοινές
παραδόσεις

Μεταβιβάζει τη
συσσωρευμένη
γνώση μιας
κοινωνίας

Πώς μεταδίδεται η γνώση;

Προβιομηχανικές κοινωνίες

- Η γνώση μεταβιβάζεται εμπειρικά από γενιά σε γενιά
- Π.χ. μαθαίνω μια τέχνη «πλάι στον μάστορα»

Βιομηχανικές κοινωνίες

- Το σχολείο ως θεσμός δημιουργήμα των κοινωνιών του 19^{ου} αι.
- Γενικεύεται στον δυτικό κόσμο τον εικοστό αιώνα
- Σήμερα: Λειτουργεί συμπληρωματικά προς την οικογένεια (εκμάθηση προτύπων συμπεριφοράς)

Σημερινές λειτουργίες εκπαιδευτικού συστήματος

Απαραίτητα εφόδια για κάθε άτομο – μέλος της κοινωνίας

Εκμάθηση
προτύπων
συμπεριφοράς
(συμπληρωματικά
με οικογένεια)

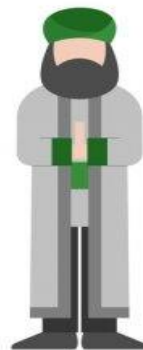

Επαγγελματική
κοινωνικοποίηση
(γνώσεις
απαραίτητες για την
εξάσκηση
επαγγέλματος)

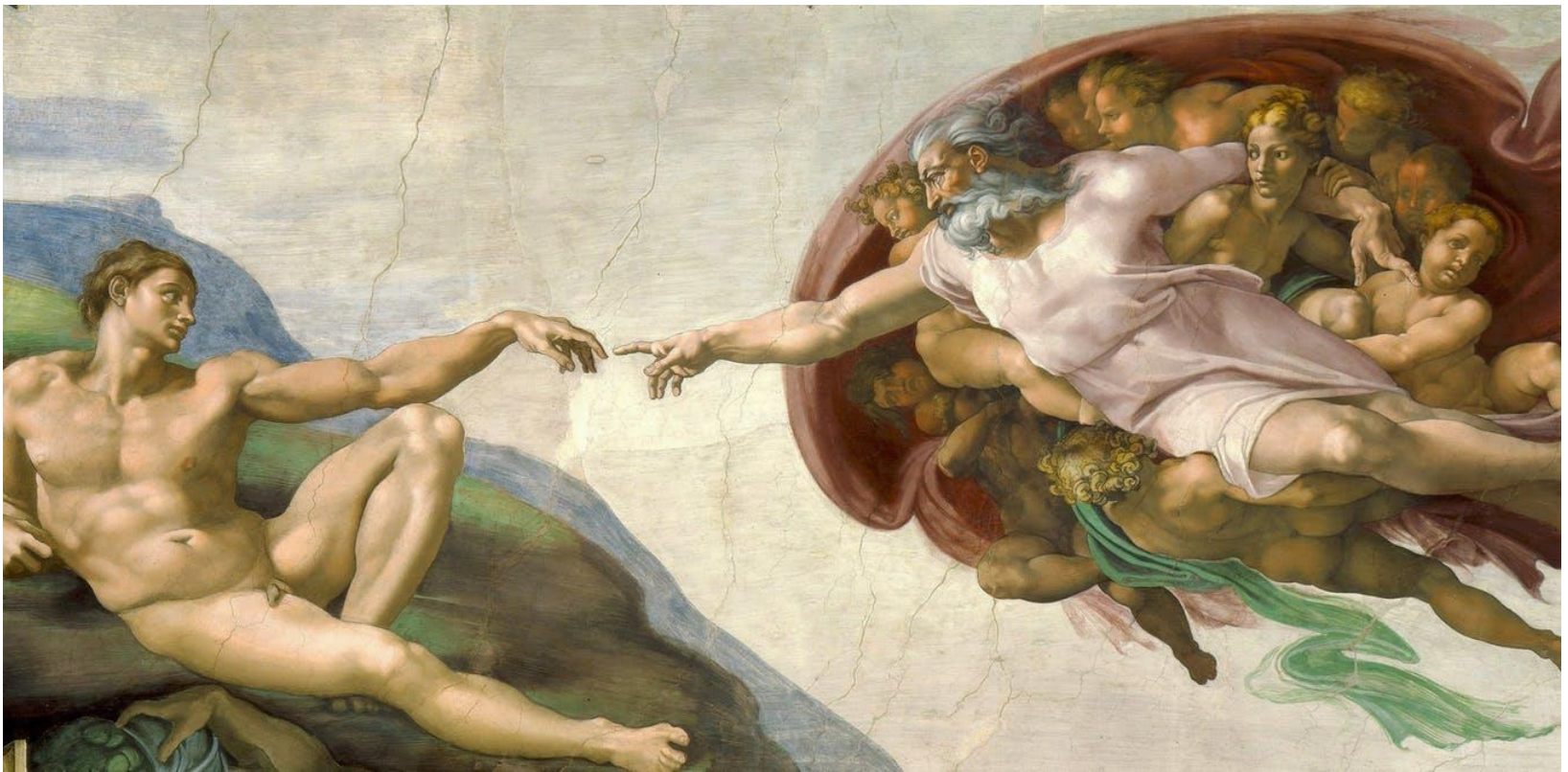
Κοινωνικές
δεξιότητες (κριτική
σκέψη, συνεργασία,
ομαδικότητα)

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Πώς μελετά τη θρησκεία η κοινωνιολογία

- Για την κοινωνιολογία, η θρησκεία είναι **κοινωνικός θεσμός** που πραγματεύεται τη σχέση των ανθρώπων με το θείο

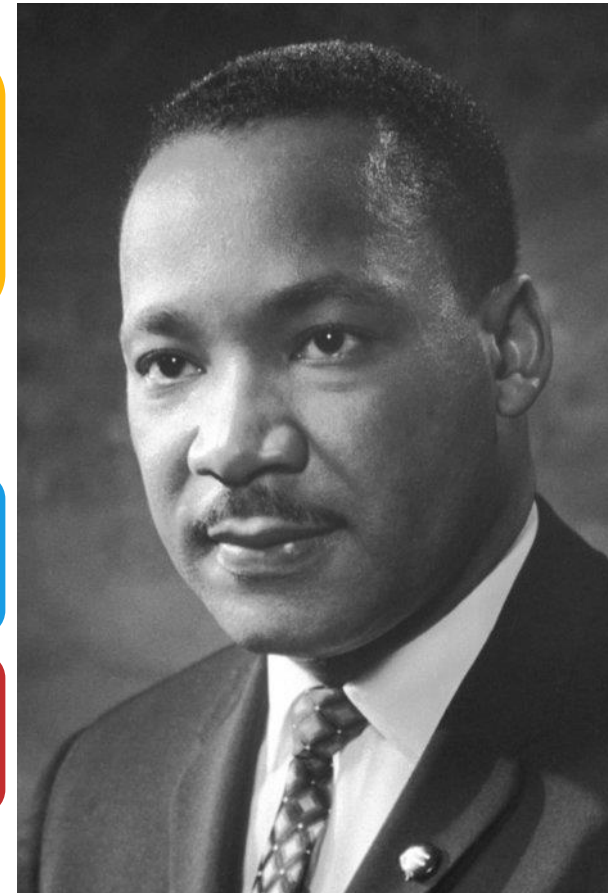
Θρησκεία και κοινωνία σήμερα

Ο θρησκευτικός λόγος μπορεί να λειτουργήσει απελευθερωτικά για τα μέλη μιας κοινωνίας

- Συμμετοχή χριστιανών κληρικών σε αντιρατσιστικά, αντιαποικιοκρατικά, απελευθερωτικά κινήματα στον 20ό αιώνα (Ν. Αφρική, Λατινική Αμερική, ΗΠΑ)

Σημαντικός ρόλος στην κοινωνικοποίηση – ενίσχυση αξιών και προτύπων των ομοθρήσκων

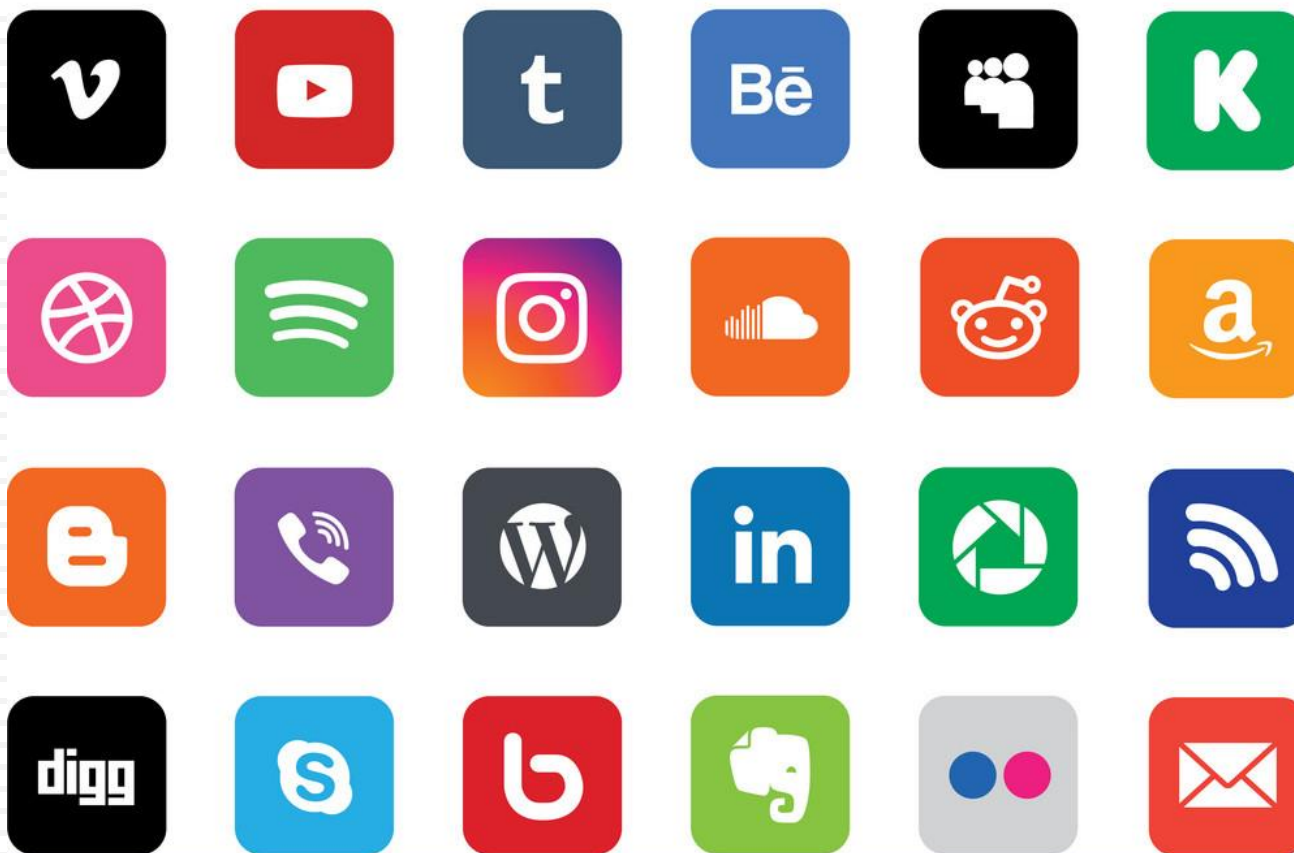
Κοινωνική στήριξη στους πιστούς έναντι των αντιφάσεων της ζωής

Martin Luther King Jr.

M.M.E.

Η επίδραση των ΜΜΕ

- Μελετάται ιδιαίτερα από την επιστήμη για όλες τις ηλικίες, ιδίως για τα παιδιά

Ψυχαγωγία

Ενημέρωση

Μόρφωση

Άσκηση κριτικής (ειλικρινούς / ανιδιοτελούς)

Επηρεασμός της κοινής γνώμης

Προβολή προτύπων συμπεριφοράς

Ανάδειξη κοινωνικών ρόλων

Κατάσκευή ειδώλων

Επηρεάζουν βαθιά

- τη σκέψη των ανθρώπων
- Την προσωπικότητά τους

Πρότυπα συμπεριφοράς

- Πώς επηρεάζουν τα ΜΜΕ τη συμπεριφορά των εφήβων;
- Υπάρχουν πλήθος αναφορών για τα πρότυπα που προβάλλονται από τα ΜΜΕ.

Άκριτη παθητική
αποδοχή

Απαιτείται
ενεργοποίηση των
πολιτών

Απαιτείται ποιοτικός
«αυτοέλεγχος» από
τα ίδια τα ΜΜΕ

Οι νέοι ευάλωτοι

- Τάση για μίμηση – ταύτιση με τα είδωλα
- Αυτή η τάση αντανακλά:
 - ❖ *Περισσότερο: ανάγκες διαφήμισης και αγοράς*
 - ❖ *Λιγότερο: ανάγκες των ίδιων των νέων*

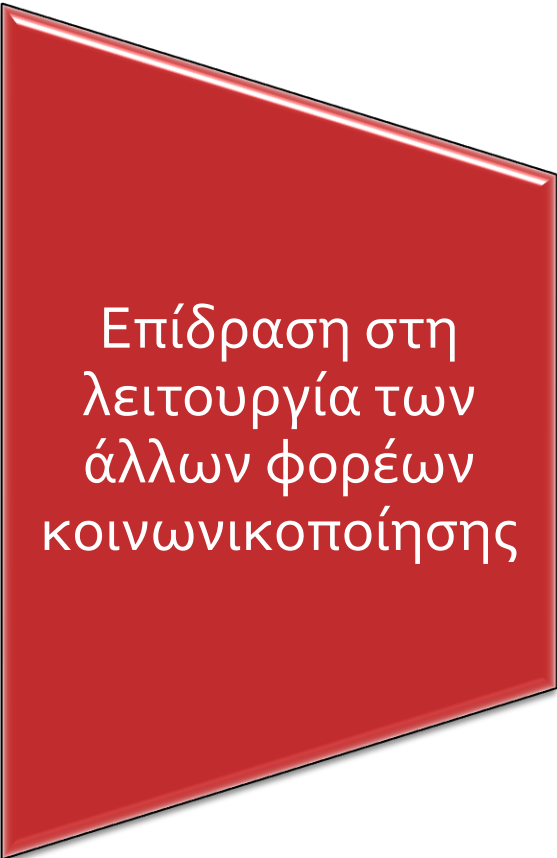

ΚΡΑΤΟΣ

Κράτος

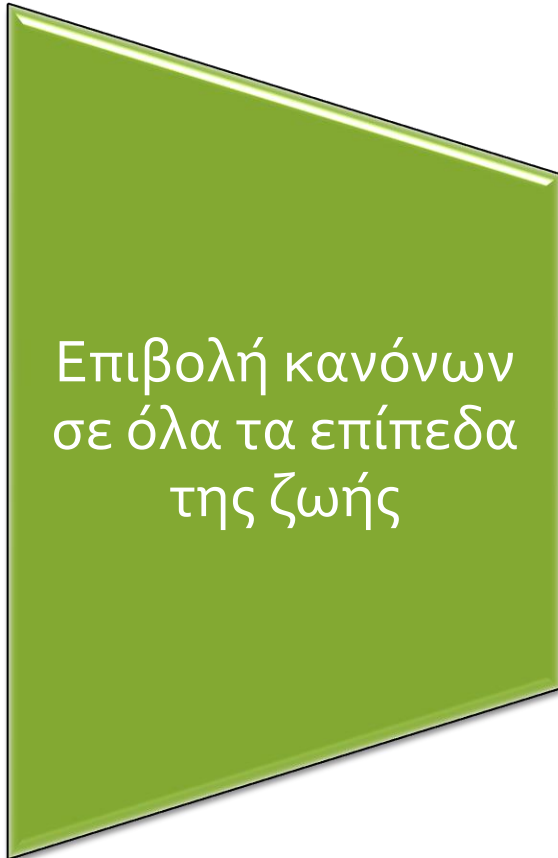
- Θεσμοθετημένος φορέας κοινωνικοποίησης
- Ο τρόπος διακυβέρνησης είναι σημαντικός:

A red trapezoidal box with a slight 3D effect and a shadow.

Επίδραση στη
λειτουργία των
άλλων φορέων
κοινωνικοποίησης

A blue trapezoidal box with a slight 3D effect and a shadow.

Διαμόρφωση
προτύπων
συμπεριφοράς

A green trapezoidal box with a slight 3D effect and a shadow.

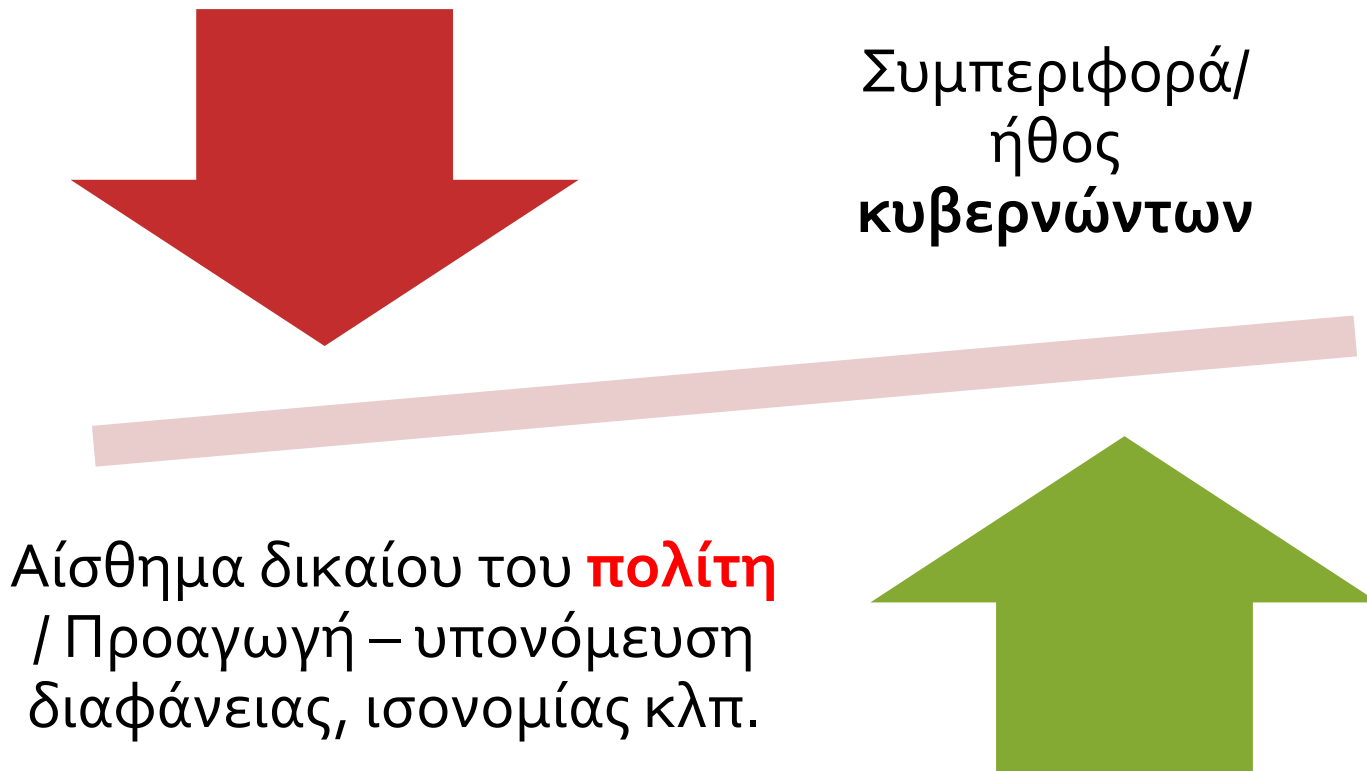
Επιβολή κανόνων
σε όλα τα επίπεδα
της ζωής

Επίδραση στη λειτουργία των άλλων φορέων

Φορέας Κοινωνικοποίησης	Επίδραση
Οικογένεια	Αναμόρφωση Οικογενειακού Δικαίου
Σχολείο	Νομοθέτηση προγραμμάτων σπουδών Βιβλίων, εξεταστικού συστήματος
Μ.Μ.Ε.	Κώδικας δεοντολογίας δημοσιογράφων, αδειοδότηση ΜΜΕ, κανόνες λειτουργίας καναλιών

Διαμόρφωση προτύπων συμπεριφοράς

- Ο τρόπος διακυβέρνησης διαμορφώνει τα πρότυπα συμπεριφοράς των κυβερνωμένων

Επιβολή κανόνων

- Το κράτος επιβάλλει κανόνες – επηρεάζει τις ανθρώπινες σχέσεις σε όλα τα επίπεδα:

ΤΟΜΕΑΣ	ΚΑΝΟΝΕΣ
Οικονομία	Φορολογία, Μισθοί, Συντάξεις
Κοινωνία	Εκπαιδευτικό σύστημα, πρόνοια
Πολιτική	Ελευθερία γνώμης Συμμετοχή σε κόμματα Συνδικαλισμός